

Asia: VN/26422/2023

Luonnos hallituksen esitykseksi ulkomaalaislain muuttamisesta (säilöönotto ja maahantulokielto)

Lausunnonantajan lausunto

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään

Hallinto-oikeus ottaa lausunnossaan kantaa esitysluonnokseen lähinnä siltä osin kuin se vaikuttaa hallinto-oikeuden toimintaan ja lausuu kunnioittavasti seuraavaa:

Hallinto -oikeus yhtyy esitysluonnoksen kohdassa 6.2.1 todettuun siitä, että ulkomaalaislakia uudistetaan samanaikaisesti useassa lakihankkeessa ja että muutosten yhteisvaikutuksia ja niiden mahdollisia vaikutusketjuja on tässä vaiheessa hyvin vaikea tunnistaa ja arvioida.

Esitysluonnoksessa on esitetty lisättäväksi ulkomaalaislain 58 §:ään uudet 7 ja 8 momentit, joissa säädettäisiin uusista perusteista, joilla määräaikainen tai pysyvä oleskelulupa voitaisiin peruuttaa. Lisäksi on esitetty, että maahantulokielto voitaisiin jatkossa määrätä erillisenä päätöksenä silloin, kun ulkomaalaiselle on aiemmin tehty päätös maasta poistamisesta ja peruste maahantulokiellolle on tullut esiin maastapoistamispäätöksen jälkeen (ehdotettu 150 § 4 mom), sekä silloin, kun ulkomaalainen on välttänyt maahantulokiellon määräämisen poistumalla Suomesta maastapoistamismenettelyn vireillä ollessa (ehdotettu 150 a § 2 mom). Ehdotetulla uudella sääntelyllä saattaa olla vaikutusta hallinto-oikeudessa vireille tulevien valitusasioiden määrään sitä jonkin verran lisäävästi.

Sääntelyn selkiyttäminen niin, että jo sovellettuja käytäntöjä vahvistetaan lain tasolla, on hallinto-oikeuden näkökulmasta kannatettavaa.

Sovellettujen käytäntöjen vahvistamisesta lain tasolla on todettu muun ohella ehdotetun maahantulokiellon alkamisajankohtaa ja kestoja koskevan 150 b §:n säännöskohtaisissa perusteluissa maahantulokiellon alkamisajankohdan osalta. Hallinto-oikeus pitää sitäkin periaatteellisesti kannatettavana, että kolmansien maiden kansalaisten ja unionin kansalaisten kohtelua maahantulokiellon kestosta määrättäessä yhdenmukaistetaan.

Hallinto-oikeus kiinnittää huomiota siihen, että ehdotetun 150 b §:n 4 momentissa säädettäisiin maahantulokiellon voimassaoloajan alkavan siitä ajankohdasta lukien, jolloin ulkomaalainen tosiasiallisesti poistuu jäsenvaltioiden alueelta. Hallinto-oikeus pitää kuitenkin jokseenkin ongelmallisena, että maahantulokiellon alkamisajankohdasta säädettäisiin myös ehdotetun 150 a §:n 4 momentissa, jonka mukaan kyseisessä pykälässä tarkoitettu maahantulokielto tulee voimaan välittömästi toimivaltaisen viranomaisen tehtyä asiassa päätöksen. Mahdollisilta tulkintaongelmilta voitaisiin välttyä esimerkiksi yhdistämällä maahantulokiellon alkamisajankohtaa koskeva sääntely ehdotetun 150 b §:n 4 momenttiin. Myös 150 §:n otsikon muuttaminen muotoon ”Maahantulokiellon määrääminen Suomessa oleskelevalle ulkomaalaiselle” lisäisi lain täsmällisyyttä ja selkeyttä.

Hallinto-oikeus kiinnittää huomiota siihen, että ehdotetun ulkomaalaislain 150 §:n 2 momentin säännöskohtaisissa perusteluissa on todettu, että momentissa viitattaisiin jatkossa nykyisen 147 a §:n 2 momentin sijaan koko 147 a §:ään, koska myös pykälän 1 momentissa säädetään tilanteista, joissa ei myönnetä vapaaehtoisen paluun aikaa. Lakiehdotuksessa 150 §:n 2 momentissa viitataan edellä mainittuun nähden ristiriitaisesti vain 147 a §:n 2 momenttiin.

Lausunnon ovat valmistelleet hallinto-oikeustuomarit Mira Kallatsa ja Klaus Järvinen.

Pitkäranta Ann-Mari
Helsingin hallinto-oikeus